

The purpose of this apparatus is to show all variation within **Family 35**, as identified by a complete collation of the following thirty-seven representative MSS—18, 35, 201, 204, 328, 386, 394, 444, 604, 757, 824, 928, 986, 1072, 1075, 1100, 1248, 1249, 1503, 1548, 1617, 1637, 1725, 1732, 1761, 1855, 1864, 1865, 1892, 1897, 2080, 2352, 2431, 2466, 2554, 2587 and 2723. The first reading is that of the family and represents the vote of all the collated MSS (listed above) that are not identified as having a variant. It goes without saying that the base text is that of the family archetype, empirically determined. 928, 1864, 2554 and 2723 have no variants.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ¹

[Salutation]

1.1 Παυλος, αποστολος Ιησου Χριστου δια θεληματος Θεου, τοις ἀγιοις τοις ουσιν εν Εφεσω, και πιστοις εν Χριστω Ιησου: 2 Χαρις ὑμιν και ειρηνη απο Θεου Πατρος ἡμων και Κυριου Ιησου Χριστου.

[Some concentrated theology]

[A paean of doctrinal praise]

1.3 Ευλογητος ὁ Θεος και Πατηρ του Κυριου ἡμων Ιησου Χριστου, ὁ ευλογησας ἡμας² εν πασῃ ευλογιᾳ πνευματικῃ εν τοις επουρανιοις εν Χριστω· 4 καθως εξελεξατο ἡμας εν αυτω προ καταβολης κοσμου, ειναι ἡμας ἀγιους και αμωμους κατενωπιον αυτου, εν αγαπη, 5 προορισας ἡμας εις ινοθεσιαν δια Ιησου Χριστου, εις αυτον, κατα την³ ευδοκιαν του θεληματος αυτου, 6 εις επαινιν δοξης της χαριτος αυτου, εν ᾧ εχαριτωσεν ἡμας εν τω ηγαπημενω.⁴ 7 εν ὧ εχομεν την απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου, την αφεσιν των παραπτωματων, κατα τον πλουτον της χαριτος αυτου, 8 ἵς επεριστευσεν εις ἡμας⁵ εν πασῃ σοφιᾳ και φρονησει, 9 γνωρισας ἡμιν το μυστηριον του θεληματος αυτου, κατα την ευδοκιαν αυτου ἦν προεθετο εν αυτω, 10 εις οικονομιαν του πληρωματος των καιρων, ανακεφαλαιωσασθαι τα παντα εν τω Χριστω—τα επι τοις ουρανοις και τα επι της γης—εν αυτω,⁶ 11 εν ὧ και εκληρωθημεν, προορισθεντες κατα προθεσιν⁷ του τα παντα ενεργουντος κατα την βουλην του θεληματος αυτου, 12 εις το ειναι ἡμας εις επαινιν της δοξης αυτου, τους προηλπικοτας εν τω Χριστω· 13 εν ὧ και, ἡμεις⁸ ακουσαντες τον λογον της αληθειας⁹—το ευαγγελιον της σωτηριας ὑμων.¹⁰ εν ὧ, και πιστευσαντες, εσφραγισθητε τω Πνευματι της επαγγελιας τω 'Αγιω, 14 ὅς εστιν αρραβων της κληρονομιας ἡμων εις απολυτρωσιν της περιποιησεως, εις επαινον της δοξης αυτου.

[Some doctrinal praying]

15 Δια τουτο καγω, ακουσας την καθ' ὑμας πιστιν εν τω Κυριω Ιησου και την αγαπην την εις παντας τους ἀγιους, 16 ου πανομαι ευχαριστων ὑπερ ὑμων, μνειαν ὑμων ποιουμενος επι των προσευχων μου: 17 ίνα ὁ Θεος του Κυριου ἡμων, Ιησου Χριστου, ὁ Πατηρ της δοξης, δωη ὑμιν πνευμα σοφιας και αποκαλυψεως εν επιγνωσει αυτου, 18 πεφωτισμενους¹¹ τους οφθαλμους της καρδιας ὑμων,¹² εις το ειδεναι ὑμας τίς εστιν ἡ ελπις της κλησεως αυτου, και τίς ὁ πλουτος της δοξης της κληρονομιας αυτου εν τοις ἀγιοις, 19 και τί το ὑπερβαλλον μεγεθος της δυναμεως αυτου εις ἡμας¹³ τους πιστευοντας, κατα την ενεργειαν του κρατους της ισχυος αυτου 20 ἦν ενηργησεν εν τω Χριστω εγειρας αυτον εκ των¹⁴ νεκρων και εκαθισεν εν δεξιᾳ αυτου, εν τοις επουρανιοις, 21 ὑπερανω πασης αρχης και εξουσιας και δυναμεως και κυριοτητος—και παντος ονοματος ονομαζομενου, ου μονον εν τω αιωνι τουτω αλλα και εν τω μελλοντι. 22 Και παντα ὑπεταξεν ὑπο

¹ Both the Text and the apparatus are the responsibility of Wilbur N. Pickering, ThM PhD, ©.

² ἡμας || --- 2466 [homoioteleuton]

³ την || --- 2431

⁴ ηγαπημενω || ἡγαπημενω 1248 || ἀγαπημενω 1892

⁵ ἡμας || υμας 757

⁶ εν αυτω || --- 1503

⁷ προθεσιν || προσωπον 1892

⁸ ημεις || υμεις [40%] 604,1075,1637,1761,2080,2587

⁹ αληθειας || 1 και 2431

¹⁰ υμων || ημων 604,1249,2080,2431

¹¹ πεφωτισμενους || πεφωτισμεμενους 757 (from one line to the next)

¹² υμων || ημων 986

¹³ ἡμας || υμας 986

¹⁴ των || --- [20%] 328

τους ποδας αυτου, και αυτον εδωκεν κεφαλην ύπερ παντα τη Εκκλησια, 23 ήτις εστιν το σωμα αυτου, το πληρωμα του τα παντα εν πασιν πληρουμενου.¹

[Our position in Christ]

2.1 Και άμας² οιτας νεκρους τοις παραπτωμασιν και ταις ἀμαρτιαις, 2 εν αῖς ποτε περιεπατησατε, κατα τον Αιωνα του κοσμου τουτου, κατα τον αρχοντα της εξουσιας του αερος, του πνευματος του νυν ενεργουντος εν τοις υίοις της απειθειας· 3 εν οῖς και ἡμεις παντες³ ανεστραφημεν ποτε εν ταις επιθυμιαις της σαρκος ἡμων, ποιουντες τα θεληματα της σαρκος και των διανοιων, και ημεν τεκνα φυσει οργης, ώς και οι λοιποι. 4 Ὁ δε Θεος—πλουσιος ων εν ελεει, δια την πολλην αγαπην αυτου ἦν ηγαπησεν ἡμας, 5 και οιτας ἡμας⁴ νεκρους⁵ τοις παραπτωμασιν—συνεζωοποιησεν τω Χριστω (χαριτι εστε σεσωσμενοι) 6 και συνηγειρεν και συνεκαθισεν εν τοις επουρανιοις εν Χριστω Ιησου, 7 ίνα ειδειξηται εν τοις αιωσιν τοις επερχομενοις τον ὑπερβαλλοντα πλουτον της χαριτος αυτου, εν χρηστοτητι εφ' ἡμας εν Χριστω Ιησου. 8 Τη γαρ χαριτι εστε σεσωσμενοι, δια της πιστεως—και τουτο ουκ εξ ὑμων, Θεου το δωρον—9 ουκ εξ εργων, ίνα μη τις καυχησηται.⁶ 10 Αυτου γαρ εσμεν ποιημα, κτισθειτες εν Χριστω Ιησου επι εργοις αγαθοις, οῖς προητοιμασεν⁷ ὁ Θεος ίνα εν αυτοις περιπατησωμεν.

[Once far, now near in Christ]

11 Διο, μνημονευετε ότι ὑμεις ποτε τα εθνη εν σαρκι—οι λεγομενοι ακροβυστια⁸ ύπο της λεγομενης περιτομης (εν σαρκι χειροποιητου)⁹—12 ότι ητε εν τω καιρω εκεινω χωρις Χριστου, απηλοτριωμενοι της πολιτειας του Ισραηλ και ξενοι των διαθηκων της επαγγελιας, ελπιδα μη εχοντες και αθεοι εν τω κοσμω. 13 Νυνι δε εν Χριστω Ιησου ὑμεις οἵ ποτε οιτες μακραν εγγυς εγενηθητε εν τω αίματι του Χριστου.

[Two into one]

14 Αυτος γαρ εστιν ἡ ειρηνη ἡμων, ὁ ποιησας τα αμφοτερα ἐν και το μεσοτοιχον¹⁰ του φραγμου λυσας, 15 την εχθραν εν τη σαρκι αυτου, τον νομον των εντολων¹¹ εν δογμασιν¹² καταργησας, ίνα τους δυο κτιση εν έαυτω εις ἐνα καινον αινθρωπον (ποιων ειρηνην),¹³ 16 και αποκαταλλαξη τους αμφοτερους εν ἐνι σωματι τω Θεω δια του σταυρου (αποκτεινας την εχθραν εν αυτω). 17 Και ελθων ευηγγελισατο ειρηνην ἡμιν, τοις μακραν και τοις εγγυς, 18 ότι δι' αυτου εχομεν την¹⁴ προσαγωγην οι αμφοτεροι εν ἐνι Πνευματι προς τον Πατερα.

19 Αρα ουν, ουκετι εστε ξενοι και παροικοι, αλλα συμπολιται των ἀγιων και οικειοι¹⁵ του Θεου, 20 εποικοδομηθεντες επι τω θεμελιω των αποστολων και προφητων, οιτος ακρογωνιαιου¹⁶ αυτου Ιησου Χριστου· 21 εν ὥ πασα¹⁷ οικοδομη, συναρμολογουμενη, αυξει¹⁸ εις ιαν άγιον εν Κυριω· 22 εν ὥ και ὑμεις συνοικοδομεισθε εις κατοικητηριον¹⁹ του Θεου εν πνευματι.

[The 'secret' revealed to Paul]

3.1 Τουτου χαριν εγω, Παυλος, ὁ δεσμιος του Χριστου Ιησου ύπερ ὑμων των εθνων—2 ει γε ηκουσατε την οικονομιαν της χαριτος του Θεου της διθεισης μοι²⁰ εις ἡμας, 3 ότι κατα αποκαλυψιν εγνωρισεν μοι το μυστηριον (καθως προεγραψα εν ολιγω, 4 προς ὃ δυνασθε, αναγινωσκοντες, νοησαι την συνεσιν μου εν τω μυστηριω του Χριστου), 5 ὃ ἔτεραις γενεαις ουκ εγνωρισθη τοις υίοις των αινθρωπων, ώς νυν απεκαλυφθη τοις ἀγιοις αποστολοις αυτου και

¹ πληρουμενου || πληρωμενου 1617

² υμας || ημας [10%] 328,394,1761

³ παντες || --- 1617

⁴ ημας || --- 394,1637

⁵ ημας νεκρους || ~ 21 2466

⁶ καυχησηται || καυχησητε 1075

⁷ προητοιμασεν || προητημασεν 394

⁸ ακροβυστια || ακροβιστια 1248

⁹ χειροποιητου || αχειροποιητου 2587

¹⁰ μεσοτοιχον || μεσοτειχον 2431

¹¹ εντολων 1892c || 1 αυτου 1892

¹² δογμασιν || δογματι 2466

¹³ ειρηνην || ειρηνης 604

¹⁴ την || --- 1732

¹⁵ οικειοι || οικοιοι 2352

¹⁶ ακρογωνιαιου || ακρογονιαιου 2352

¹⁷ πασα || 1 η [5%] 444

¹⁸ αυξει || αυξη 824

¹⁹ κατοικητηριον || κατηκοιτηριον 1617

²⁰ μοι || --- 394

προφηταις εν Πνευματι: 6 ειναι τα εθνη συγκλητονομα και συσσωμα και συμμετοχα της επαγγελιας αυτου εν τω Χριστω δια του ευαγγελιου, 7 ου εγενομην διακονος κατα την δωρεαν της χαριτος του Θεου, την δοθεισαν μοι κατα την ενεργειαν της δυναμεως αυτου.

8 Εμοι,¹ τω ελαχιστοτερω παντων² άγιων, εδοθη ή χαρις αύτη, εν τοις εθνεσιν ευαγγελισασθαι τον ανεξιχνιαστον πλουτον του Χριστου, 9 και φωτισαι παντας τίς ή³ οικονομια του μυστηριου του αποκεκρυμμενου απο των αιωνων εν τω Θεω τω τα παντα κτισαντι δια Ιησου Χριστου· 10 ίνα γνωρισθη⁴ νυν ταις αρχαις και ταις εξουσιαις εν τοις επουρανιοις, δια της Εκκλησιας, ή πολυποικιλος σοφια του Θεου, 11 κατα προθεσιν των αιωνων ήν εποιησεν εν Χριστω Ιησου τω Κυριω ήμων, 12 εν ὥ εχομεν την παρρησιαν και την προσαγωγην εν πεποιθησει δια της πιστεως αυτου. 13 Διο αιτουμαι μη εκκακειν εν ταις θλιψειν μου⁵ ύπερ ήμων,⁶ ήτις εστιν δοξα ήμων.

[Prayer]

14 Τουτου χαριν καμπτω τα γονατα μου προς τον Πατερα του Κυριου ήμων Ιησου Χριστου, 15 εξ ου πασα πατρια εν ουρανοις και επι γης ονομαζεται, 16 ίνα δωη ήμιν, κατα τον πλουτον της δοξης αυτου: δυναμει κραταιωθηναι δια του Πνευματος αυτου εις τον εσω ανθρωπον· 17 κατοικησαι τον Χριστον δια της πιστεως εν ταις καρδιαις ήμων, εν αγαπη ερριζωμενοι και τεθεμειλιωμενοι 18 ίνα εξισχυσητε καταλαβεσθαι (συν πασιν τοις άγιοις) τι το πλατος και μηκος και βαθος και ήψος· 19 γνωναι τε την ύπερβαλλουσαν της γνωσεως αγαπην του Χριστου—ίνα πληρωθητε εις παν το Πληρωμα του Θεου.

20 Τω⁷ δε δυναμεινω ύπερ παντα ποιησαι ύπερεκπερισσου ὥν αιτουμεθα ή νοουμεν, κατα την δυναμιν την ενεργουμενην εν ήμιν, 21 αυτω ή δοξα εν τη Εκκλησια εν Χριστω Ιησου,⁸ εις πασας τας γενεας του αιωνος των αιωνων. Αμην.

[Putting the theology into practice]

[Unity]

4.1 Παρακαλω ουν ήμας εγω, ο δεσμιος εν Κυριω, αξιως περιπατησαι της κλησεως ής εκληθητε, 2 μετα πασης ταπεινοφροσυνης και πραοτητος, μετα μακροθυμιας, ανεχομενοι αλληλων εν αγαπη, 3 σπουδαζοντες τηρειν την ἐνοτητα⁹ του Πνευματος εν τω συνδεσμω της ειρηνης. 4 Ἐν σωμα και ἐν Πνευμα (καθως και εκληθητε εν μια ελπιδι της κλησεως ήμων),¹⁰ 5 εις Κυριος, μια πιστις, ἐν βαπτισμα, 6 εις Θεος και Πατηρ παντων, ο επι παντων και δια παντων¹¹ και εν πασιν ήμιν.

[Building up the body]

7 Ἐνι δε ἔκαστω ήμων εδοθη ή χαρις κατα το μετρον της δωρεας του Χριστου. 8 Διο λεγει, “Αναβας εις ήψος ηχμαλωτευσει αιχμαλωσιαν, και εδωκεν δοματα τοις ανθρωποις.” 9 (Το δε ‘ανεβη’ τι εστιν ει μη ότι και κατεβη πρωτον εις τα κατωτερα μερη της γης? 10 Ό καταβας αυτος εστιν και ο αναβας ύπερανω παντων των ουρανων, ίνα πληρωση τα παντα.) 11 Και αυτος εδωκεν τους μεν αποστολους, τους δε προφητας, τους δε ευαγγελιστας, τους δε ποιμενας και διδασκαλους, 12 προς τον¹² καταρτισμον των άγιων εις εργον διακονιας, εις οικοδομην του σωματος του Χριστου, 13 μεχρι καταντησομεν οι παντες εις την ἐνοτητα της πιστεως και της επιγνωσεως του Υιου του Θεου, εις ανδρα τελειον, εις μετρον ήλικιας του πληρωματος του Χριστου· 14 ίνα μηκετι ωμεν ηηπιοι, κλυδωνιζομενοι και περιφερομενοι παντι ανεμω της διδασκαλιας, εν τη κυβεια των αιθρωπων εν πανουργια προς την μεθοδειαν¹³ της πλαινης· 15 αληθευοντες δε εν αγαπη, αυξησωμεν εις αυτον τα παντα ὅς εστιν ή κεφαλη, ο Χριστος· 16 εξ ου παν το σωμα, συναρμολογουμενον και συμβιβαζομενον δια πασης ἀφης¹⁴ της επιχορηγιας, κατ-

¹ εμοι || 1 δε 204

² παντων || 1 των [5%] 328

³ η || --- 1072

⁴ γνωρισθη || γνωσθη [5%] 201

⁵ μου || --- 1761

⁶ ημων || ημων 2431

⁷ τω || το 2431

⁸ ιησου || --- 1865

⁹ ἐνοτητα || ενοτητα 2466

¹⁰ ημων || ημων 2466

¹¹ και δια παντων || --- 1732 [homoioteleuton]

¹² τον || --- 1075

¹³ μεθοδειαν || μεθοδιαν [20%] 1892

¹⁴ ἀφης || αφης 757,1248,1732,1865,1892,2352

ενεργειαν εν μετρῳ ἑνος ἔκαστου μερους, την αυξησιν του σωματος¹ ποιειται εις οικοδομην ἔαυτου εν αγαπῃ.

[Put away the old, put on the new]

17 Τουτο ουν, λεγω και μαρτυρομαι εν Κυριω: μηκετι ὑμας² περιπατειν καθως και τα λοιπα εθνη περιπατει, εν ματαιοτητι του νοος αυτων, 18 εσκοτισμενοι τη διανοια, οντες³ απηλοτριωμενοι⁴ της ζωης του θεου, δια την αγνοιαν την ουσιαν εν αυτοις⁵ δια την πωρωσιν της⁶ καρδιας αυτων, 19 οιτινες, απηλγηκοτες, ἔαυτους παρεδωκαν τη ασελγεια, εις εργασιαν ακαθαρσιας πασης εν πλεονεξια. 20 Ὦμεις δε ουχ ούτως εμαθετε τον Χριστον—21 ειγε αυτον ηκουσατε και εν αυτω εδιδαχθητε (καθως εστιν αληθεια εν τω Ιησου): 22 αποθεσθαι ὑμας, κατα την προτεραν αναστροφην, τον παλαιον ανθρωπον (τον φθειρομενον κατα τας επιθυμιας της απατης), 23 ανανεουσθαι δε τω πνευματι του νοος ὑμων, 24 και ενδυσασθαι⁷ τον καινον ανθρωπον, τον κατα Θεον κτισθεντα, εν δικαιοσυνη⁸ και δισιοτητι της αληθειας.

[Practical instruction]

25 Διο, αποθεμενοι το ψευδος, λαλειτε αληθειαν ἔκαστος μετα του πλησιον αυτου, ότι εσμεν αλληλων μελη. 26 Οργιζεσθε και μη ἀμαρτανετε· ὁ ἥλιος μη επιδυνετω επι τω παροργισμω ὑμων, 27 μηδε⁹ διδοτε τοπον τω διαβολω. 28 Ὁ κλεπτων μηκετι κλεπτετω, μαλλον δε κοπιατω, εργαζομενος το αγαθον ταις¹⁰ χερσιν, ινα εχη¹¹ μεταδιδοναι τω χρειαν εχοντι. 29 Πας λογος σαπρος εκ του στοματος ὑμων μη εκπορευεσθω, αλλ' ει τις αγαθος προς οικοδομην, της χρειας, ινα δω χαριν τοις¹² ακουουσιν. 30 Και μη λυπειτε¹³ το Πνευμα το Ἀγιον του Θεου, εν ὡ εσφραγισθητε εις ἡμεραν απολυτρωσεως. 31 Πασα πικρια και θυμος και οργη και κραυγη και βλασφημια αρθητω αφ' ὑμων,¹⁴ συν παση κακια. 32 Γινεσθε δε εις αλληλους χρηστοι, ευσπλαγχνοι, χαριζομενοι ἔαυτοις, καθως και ὁ Θεος εν Χριστω εχαρισατο ὑμιν.¹⁵

[Walk in love]

5.1 Γινεσθε ουν μιμηται του Θεου ὡς τεκνα αγαπητα, 2 και περιπατειτε εν αγαπῃ, καθως και ὁ Χριστος ηγαπησεν ὑμας και παρεδωκεν ἔαυτον ὑπερ ὑμων, προσφοραν και θυσιαν τω Θεω εις οσμην ευωδιας. 3 Πορνεια δε και πασα ακαθαρσια η πλεονεξια μηδε ονομαζεσθω εν ὑμιν (καθως πρεπει ἀγιοις). 4 και αισχροτης και μωρολογια η ευτραπελια (τα ουκ ανηκοντα), αλλα μαλλον ευχαριστια. 5 Τουτο γαρ ιστε¹⁶ γινωσκοντες ότι: πας πορνος η ακαθαρτος η πλεονεκτης (ὅς εστιν ειδωλολατρης), ουκ εχει κληρονομιαν εν τη βασιλεια του Χριστου και Θεου. 6 Μηδεις ὑμας απατατω¹⁷ κενοις λογοις, δια ταυτα γαρ ερχεται η οργη του Θεου επι τους υίους της απειθειας. 7 Μη ουν γινεσθε συμμετοχοι αυτων 8—ητε γαρ ποτε σκοτος, νυν δε φως εν Κυριω.

[Walk in light]

‘Ως τεκνα φωτος περιπατειτε 9 (ό γαρ καρπος του Πνευματος εν παση αγαθωσυνη¹⁸ και δικαιοσυνη¹⁹ και αληθεια), 10 δοκιμαζοντες τι εστιν²⁰ ευαρεστον τω Κυριω.²¹ 11 Και μη συγκοινωνειτε τοις εργοις τοις ακαρποις του σκοτους, μαλλον δε και ελεγχετε. 12 (Τα γαρ κρυφη²² γινομενα ὑπ’ αυτων αισχρον εστιν και λεγειν.) 13 Τα δε παντα, ελεγχομενα, ὑπο του

¹ του σωματος || --- [1%] 201

² υμας || ημας 1548

³ οντες || οιτινες 1248

⁴ απηλοτριωμενοι || απηλωτριωμενοι 1248

⁵ αυτοις || εαυτοις 1248

⁶ της || την 201

⁷ ενδυσασθαι || εδυσασθε 1503

⁸ δικαιοσυνη || δικαιωσυνη 1548

⁹ μηδε || μη 1617

¹⁰ ταις || 1 ιδιαις (16%) 2080

¹¹ 757 is missing two folios, from here to the end.

¹² τοις || της 824,1072

¹³ λυπειτε || λυπειται 1732 || λυπητε 604

¹⁴ υμων 2466c || ημων 2466

¹⁵ υμιν || ημιν [65%] 604

¹⁶ ιστε || εστε [70%] 18,35,386,1100,2466 [they may have made the change independently, and thus not form a sub-group]

¹⁷ απατατω || απατω 1248

¹⁸ αγαθωσυνη || αγαθοσυνη 1725

¹⁹ και δικαιοσυνη || --- 1892 [homoioteleuton]

²⁰ εστιν 1892c || --- 204,1892

²¹ εστιν ευαρεστον τω κυριω || ~ 2341 328

²² κρυψη 1248c || κριψη 1248

Ephesians

φωτος φανερουται,¹ παν γαρ το φανερουμενον φως εστιν. 14 Διο λεγει: “Εγειραι, ό καθευδων, και αναστα εκ των νεκρων, και επιφανει σοι ό Χριστος.”

[Walk in wisdom]

15 Βλεπετε ουν πως ακριβως περιπατετε, μη ως ασοφοι αλλ' ως σοφοι, 16 εξαγοραζομενοι τον καιρον, διτι αι ήμεραι πονηραι εισιν. 17 Δια τουτο μη γινεσθε αφρονες, αλλα συνιεντες τι το θελημα του Κυριου. 18 Και μη μεθυσκεσθε οινω, εν ω εστιν ασωτι· αλλα πληρουσθε εν Πνευματι, 19 λαλουντες έαυτοις ψαλμοις και ύμνοις και ωδαις πνευματικαις, αδοντες και ψαλλοντες εν τη καρδια ύμων τω Κυριω· 20 ευχαριστουντες παντοτε υπερ παντων, εν ονοματι του Κυριου ύμων, Ιησου Χριστου, τω Θεω και Πατρι, 21 υποτασσομενοι αλληλοις εν φοβω Θεου.

[Relationships within the home]

[About wives]

5.22 Αι γυναικες, τοις ιδιοις αινδρασιν υποτασσεσθε, ως τω Κυριω, 23 διτι αινηρ εστιν κεφαλη της γυναικος ως και ό Χριστος Κεφαλη της Εκκλησιας—και αυτος εστιν Σωτηρ του σωματος. 24 Αλλ' ώσπερ ή Εκκλησια υποτασσεται τω Χριστω, ούτως και αι γυναικες τοις ιδιοις αινδρασιν εν παντι.

[About husbands]

25 Οι αινδρες, αγαπατε τας γυναικας έαυτων καθως και ό Χριστος ηγαπησεν την Εκκλησιαν και έαυτον παρεδωκεν υπερ αυτης, 26 ίνα αυτην² άγιαση,³ καθαρισας τω λουτρω του ύδατος εν ρήματι, 27 ίνα παραστηση αυτην έαυτω—ενδοξον την εκκλησιαν—μη εχουσαν σπιλον⁴ ή ρυτιδα ή τι των τοιουτων, αλλ' ίνα ή άγια και αμωμος. 28 Ούτως οφειλουσιν οι αινδρες αγαπαν τας έαυτων γυναικας ως τα έαυτων σωματα· ό αγαπων την έαυτου γυναικα έαυτον αγαπα. 29 Ουδεις γαρ ποτε⁵ την έαυτου σαρκα εμισησεν· αλλα εκτρεφει και θαλπει αυτην, καθως και ό Κυριος την Εκκλησιαν 30—ότι μελη εσμεν⁶ του σωματος αυτου, εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου. 31 “Αιτι τουτου καταλειψει αινθρωπος τον πατερα αυτου και την μητερα και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου, και εσονται οι δυο εις σαρκα μιαν.” 32 Το μυστηριον τουτο μεγα εστιν, εγω δε λεγω εις Χριστον και εις⁷ την Εκκλησιαν.

33 Πλην και ύμεις⁸ οι καθ' ένα:⁹ έκαστος την έαυτου γυναικα ούτως αγαπατω ως έαυτον, ή δε γυνη ίνα φοβηται¹⁰ τον αινδρα.

[About children]

6.1 Τα τεκνα, υπακουετε τοις γονευσιν ύμων εν Κυριω, τουτο γαρ εστιν δικαιον. 2 “Τιμα τον πατερα σου και την μητερα”—ήτις εστιν εντολη πρωτη εν επαγγελια—3 “ίνα ευ σοι γενηται και εση μακροχρονιος επι της γης”. 4 Και οι πατερες, μη παροργιζετε τα τεκνα ύμων, αλλ' εκτρεφετε αυτα εν παιδεια και νουθεσια Κυριου.

[About slaves and masters]

5 Οι δουλοι, υπακουετε τοις κυριοις¹¹ κατα σαρκα μετα φοβου και τρομου, εν άπλοτητι της¹² καρδιας ύμων, ως τω Χριστω· 6 μη κατ' οφθαλμοδουλιαν,¹³ ως αινθρωπαρεσκοι, αλλ' ως δουλοι του Χριστου, ποιουντες το θελημα του Θεου εκ ψυχης, 7 μετ' ευνοιας δουλευοντες,¹⁴ τω Κυριω και ουκ αινθρωποις, 8 ειδοτες ότι Ω εαν τι έκαστος ποιηση αγαθον, τουτο κομιειται¹⁵ παρα του Κυριου, ειτε δουλος ειτε ελευθερος.

9 Και οι κυριοι, τα αυτα ποιειτε προς αυτους, ανιεντες την απειλην, ειδοτες ότι και ύμων αυτων ό¹⁶ Κυριος εστιν εν ουρανοις, και προσωποληψια¹⁷ ουκ εστιν παρ' αυτω.

¹ φανερουται || φανερουνται [3%] 201

² αυτην || εαυτην 201

³ αγιαση || 1 και 201

⁴ σπιλον || σπιλαλον 328

⁵ ποτε || --- 1892

⁶ εσμεν || 1 εκ 1761

⁷ εις || --- [15%] 201,1617

⁸ ύμεις || ιμεις 1617,1892

⁹ καθένα || καθ' ένα 201,1248 || both 1865

¹⁰ φοβηται || φοβητε 328

¹¹ κυριοις || 1 τοις 1892

¹² της 1503c || --- [20%] 328,1249,1503,1892

¹³ οφθαλμοδουλιαν || οφθαμοδουλιαν 1855

¹⁴ δουλευοντες || 1 ως [30%] 1100c,1761,2080

¹⁵ κομιειται || κομιειτε 1100

¹⁶ ο || --- 1725

¹⁷ προσωποληψια || προσωπολιψια 1897

[Spiritual warfare]

6.10 Το λοιπον, αδελφοι μου, ενδυναμουσθε εν Κυριω και εν τω κρατει της ισχυος αυτου.

11 Ενδυσασθε την πανοπλιαν του Θεου προς το δυνασθαι¹ ύμας² στηναι προς τας μεθοδειας του διαβολου. 12 Ὅτι ουκ εστιν ἡμιν ἡ παλη προς αίμα και σαρκα, αλλα προς τας αρχας, προς τας εξουσιας, προς τους κοσμοκρατορας του σκοτους του αιωνος τουτου, προς τα πνευματικα της πονηριας εν τοις επουρανιοις. 13 Δια τουτο αναλαβετε την πανοπλιαν του Θεου, ινα δυνηθητε αντιστηναι εν τη ἡμερα τη πονηρα, και ἀπαντα κατεργασαμενοι, στηναι.

14 Στητε ουν, περιζωσαμενοι την οσφυν ὑμων εν αληθεια, και ενδυσαμενοι τον θωρακα της δικαιοσυνης, 15 και ὑποδησαμενοι³ τους ποδας εν ἔτοιμασια του ευαγγελιου της ειρηνης· 16 επι πασιν, αναλαβοντες τον θυρεον της πιστεως, εν ὡ δυνησεσθε παντα τα βελη του πονηρου τα πεπυρωμενα σβεσαι· 17 και, την περικεφαλαιαν του σωτηριου δεξασθαι και την μαχαιραν του Πνευματος, ὅ εστιν ρήμα Θεου· 18 δια πασης προσευχης και δεησεως προσευχομενοι εν παντι καιρω εν Πνευματι, και εις αυτο τουτο αγρυπνουντες εν παση προσκαρτερησει και δεησει περι παντων των ἁγιων—19 και ὑπερ εμου, ινα μοι δοθη λογος, εν ανοιξει του στοματος μου, εν παρρησια γνωρισαι το μυστηριον του ευαγγελιου, 20 ὑπερ οὑ πρεσβευω εν ἀλισει.⁴ ινα εν αυτω παρρησιασωμαι, ὡς δει με λαλησαι.

[Closing greetings]

6.21 Ινα δε ειδητε και ὑμεις τα κατ' εμε, τι πρασσω, παντα ὑμιν γνωρισει Τυχικος, ὁ αγαπητος αδελφος και πιστος διακονος εν Κυριω· 22 ὃν επεμψα προς ὑμας εις αυτο τουτο: ινα γνωτε τα περι ὑμων και παρακαλεση τας καρδιας ὑμων.⁵

23 Ειρηνη τοις αδελφοις, και αγαπη μετα πιστεως, απο Θεου Πατρος και Κυριου Ιησου Χριστου.

24 Ἡ χαρις μετα παντων των αγαπωντων τον Κυριον ὑμων, Ιησουν Χριστον, εν αφθαρσια. Αμην.

¹ δυνασθαι || δυνασθε 1617

² υμας || --- 2431

³ υποδησαμενοι || υποδυσαμενοι [25%] 328,1249,1855,2080,2431

⁴ ἀλισει || αλισει 386

⁵ υμων || ημων 1249